

MÜASİR TEXNOLOGİYANIN MÜƏLLİMİN FƏALİYYƏTİNDƏ ROLU

Zahirə Paşayeva,

*4 nömrəli Bakı Peşə Liseyinin ixtisas fənn müəllimi,
lisey üzrə metodbirləşmə sədri*

E-mail: zahira_pashayeva@mail.ru

Bu gün müasir təlim metodları və informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından (İKT) istifadə cəmiyyətin dəyərli vətəndaşları olmağa hazırlaşan, fəal və hər şeylə maraqlanan tələbələrin və dünyanın hər yerində təfəkkürə üstünlük verən müəllimlərin heç vaxt bitib-tükənməyən axtarışları deməkdir. Bundan başqa müasir təlim metodları və informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından istifadə sinif mühitində dəyişiklik etməyə və müəllimlə tələbə arasında, tələbələrin öz aralarında və məktəblə ev arasında qarşılıqlı əlaqələr qurmağa imkan yaradır.

Odur ki, artıq müasir dərstdə təlim prosesini gücləndirən yeni təlim metodlarından istifadəyə üstünlük verilir və yeni təlim metodlarının tətbiqi zamanı tədris olunan mövzunun mənimsənilməsinə proses iştirakçılarının hər biri öz töhfəsini verir. Bu prosesdə yalnız müəllimlə tələbələr deyil, həm də tələbələr öz aralarında söhbət və dialoq rejimində fəaliyyət göstərirlər.

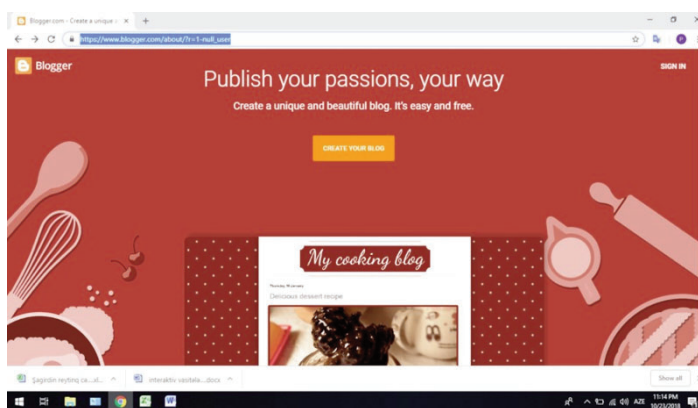
Müasir texnologiyadan istifadə ixtisasından asılı olmayaraq hər bir müəllimin peşə borcu olmalıdır. Bu sahədə sözsüz ki, İKT fənnini tədris edən müəllimlərin üzərinə daha böyük məsuliyyət düşür. Bunları nəzərə alaraq bu fənni uzun illər tədris edən bir müəllim kimi,

dərslərində müasir təlim texnologiyalarını tətbiq etmək istəyən həmkarlarıma bəzi tövsiyələrim var:

1. İlk növbədə, sinif bloqunuzu yaradın. Sinif bloqunu yaratmaq üçün Blogspot, Wordpress, Wix, Weebly kimi hazır sistemlərdən istifadə etmək məsləhətdir. Məsələn, bu linkə daxil olub bloqunuzu yarada bilərsiniz: https://www.blogger.com/about/?r=1-null_user. Bloqda keçilən mövzular haqqında məlumatlar, videolar, tapşırıqlar, faydalı saytlar, öyrədici oyunlar, dərstdəki fəaliyyətlərdən şəkillər paylaşmaq mümkündür. Bloq, həmçinin tələbə və valideynlərlə əlaqə saxlamaq, tələbələrlə dərstdən sonra tətill müddətində müzakirələr aparmaq üçün gözəl vasitədir.

2. Sinfinizin video kanalını yaradın və tələbələrin fəaliyyətindən videolar hazırlayıb, kanala əlavə edin. Bu, tələbələrin hazırladığı

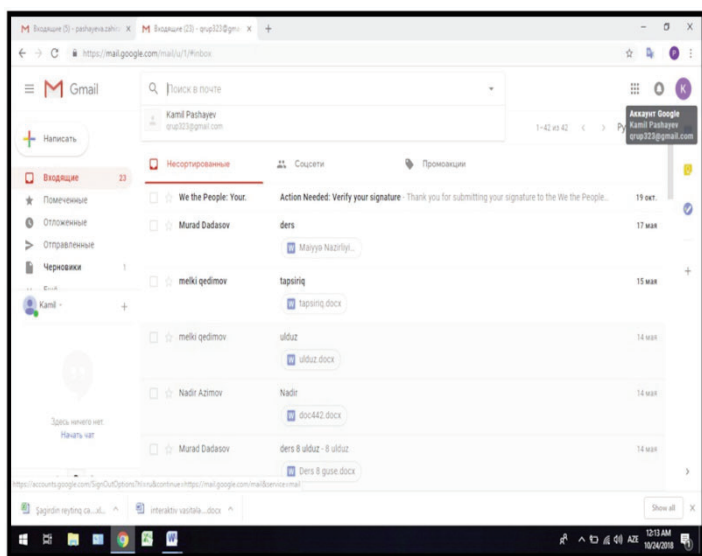

işləri nümayiş etdirməklə onlar üçün əlavə motivasiya olacaq. Kanalı yaradarkən təhlükəsizlik məsələlərini də nəzərə almağı unutmayın.

3. Dərslərinizdə kompüter və proyektordan istifadə edin.

4. Sınıf daxilində elektron poçt sisteminizi yaradın. Məsləhətdir ki, g-mail xidmətindən istifadə edəsiniz, çünki g-mail hesabını yaratmaqla Google şirkətinin təqdim etdiyi digər xidmətlərdən də istifadə etmək imkanı əldə edəcəksiniz. Elektron poçt sisteminizin olması sınıf daxilində informasiya mübadiləsinə asanlaşdıracaq və siz rahatlıqla tələbələrinizlə müxtəlif məlumatları bölüşə biləcəksiniz.

Nümunə üçün tədris apardığım bir qrupun g-mail pəncərəsinin şəklini paylaşım: Qrupun hər bir tələbəsinin şəxsi g-mail ünvanı var. Onlar ev tapşırıqlarını və ya sınıf işlərini qrupun g-mail ünvanına göndərirlər və bu g-mail ünvanının şifrəsi yalnız müəllimdə olur.

5. “Bulud yaddaşından” istifadə edin.

Lazım olan informasiyanızı bulud texnolo-

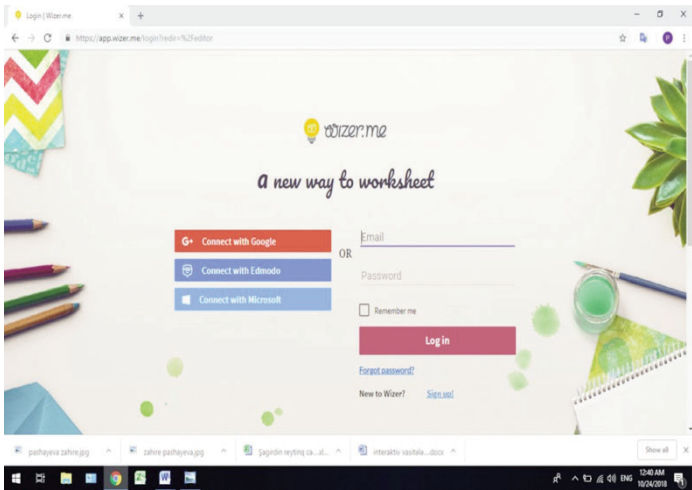
giyalarında saxlamaq üçün poçt serverinin müvafiq servisindən – “Yandex Disk”, “Google Drive” (g-mail.com) və ya “Oblako” (mail.ru)-dan istifadə edə bilərsiniz. Google Drive, Dropbox və bir çox bulud texnologiyasının təqdim etdiyi bu xidmətlər sizə sənəd, şəkil və videolarınızı internetdə təhlükəsiz saxlamağa imkan verir. Dərs planları və tapşırıq vərəqlərinizi belə buludlarda saxlamaqla fayllarınızı itirmək təhlükəsindən azad olur, lazım olan anda istənilən faylı kompüterinizə yükləyib, yenidən istifadə edə bilərsiniz. Həmçinin belə texnologiyalardan istifadə sizə imkan verir ki, sənədlərinizi digər həmkarlarınızla asanlıqla bölüşüb, onlarla əməkdaşlıq edərək yeni sənədlər hazırlayasınız.

6. Dərslərinizdə öyrədici sayt və oyunlardan istifadə edin. Bu, tələbələrdə dərsinizə qarşı böyük marağın yaranmasına, eyni zamanda, tələbələrinizdə texnologiya və internetdən düzgün istifadə bacarığının formalaşmasına mühüm təsir edəcək. Bu məqsədlə bəzi saytlarla tanış olaq:

• **Komiks, karikatura hazırlamaq üçün sayt.** Bu sayt tələbələrinizlə yerinə yetirə biləcəyiniz tapşırıq növlərindən biridir. Əksər hallarda müəllimlər çətin olduğuna görə komiks və yaxud karikatura hazırlayan proqramlardan dərslərinə istifadə etmirlər. Sizi istifadəsi olduqca asan Toonytool.com aləti ilə tanış etmək istəyirəm. Saytdan istifadə etməklə komiks, poster, karikatura hazırlamaq, eləcə də müxtəlif məqsəd və formalarda istifadə etmək mümkündür. Belə ki:

- müəllim tələbələr üçün qısa zamanda öyrədici material, poster hazırlaya bilər;
- müəllim dərsdən sonra tələbələrə dərs zamanı öyrəndikləri bir faktı poster şəklində hazırlamağı tapşırıla bilər;
- tələbələr saytdan istifadə edərək dərs zamanı hansısa mövzuda poster, komiks, karikatura hazırlaya və dialoq qura bilərlər.

• **İnteraktiv tapşırıqlar hazırlamaq üçün sayt.**

Tələbələrin tapşırıqlar hazırlamaları üçün istifadə olunan müxtəlif saytlar var. Belə saytlardan biri olan **wizer.me saytı** ilə tanış ola bilərsiniz:

Bu saytda müəllim və tələbələr ayrı-ayrılıqda qeydiyyatdan keçirlər. Saytı eyni tipli digər saytlardan fərqləndirən xüsusiyyətlər aşağıdakılardır:

- Açıq sual, test, boşluğu doldur, şəkil və video üzrə iş, düzgün sırala və s. tapşırıq növlərindən istifadə etmək mümkündür.
- Tapşırıqların dizaynı üçün daha çox imkan var.
- Hər bir suala ayrıca bal təyin etmək olur.
- Tələbənin düzgün cavabları görməsi imkanı var.

• Müəllim tələbənin nəticəsinə və verdiyi cavablara fikir bildirməsi imkanına malikdir.

QIYMƏTLƏNDİRMƏ. Tələbələrinizin dərəcə marağını artırmaq üçün qiymətləndirmə çox vacibdir. Qiymətləndirmə üçün sizə Excel proqramında yaradılmış “Reyting cədvəli” tövsiyə olunur. Excel proqramının funksiyaları balların avtomatik toplanmasına və şərti formatlaşdırmağa imkan verir ki, bu da müəllimlərin işini asan və həm də tələbələr üçün diqqətçəkən edir.

Nümunə üçün dərs dediyim qruplar üçün tərtib etdiyim Reyting cədvəllərindən birini sizinlə paylaşım”:

XXI əsrin əsas tendensiyası yüksək texnolo-

giyaların inkişafı, elmi nailiyyətlərin real həyata geniş tətbiqi, cəmiyyətin informasişdırılmasıdır. Hazırkı cəmiyyətdə informasiya texnologiyalarının rolu çox böyükdür və bu gün cəmiyyətin intellektuallaşması prosesində, təhsil sisteminin və mədəniyyətin inkişafında onlar mərkəzi yer tutur. İnsan fəaliyyətinin müxtəlif sahələrinə tətbiqi informasiya texnologiyaları ilə tanışlığın zəruriliyini diktə edir. Təhsil və elm cəmiyyətin informasişdırılması prosesinin obyektlərindən biridir.

No	341-ci qrup şagirdlərinin adı, soyadı	Dərsdə fəal iştirak	Ev tapşırıqları	Nizam-intizam	Cəmi
1	Hüseynov Ümid	5	5	5	15
2	Məmmədov Rəhman	5	5	5	15
3	Cəfəri Orxan	5	4	5	14
4	Aliyev Kamal	5	4	5	14
5	Süleymanzadə İsmayıl	5	4	5	14
6	Karimov Nətiq	5	4	5	14
7	Ağazadə Təbriz	4	5	5	14
8	Hacıyev Səvindir	4	5	4	13
9	Məmmədov Rəhid	5	4	4	13
10	Cəfərov Əmir	4	4	4	12
11	Əbbasov Pərvin	4	4	4	12
12	Əbdullayev Nural	3	3	5	11
13	Baxışov Rəvan	3	3	5	11
14	Məmmədov Hüseyn	3	3	4	10
15	Həsənov Əmir	3	3	3	9

Beləliklə, müasir təhsil prosesinin əsas məqsədi tədrisin səmərəliliyini artırmaq, öz düşüncəsi, ağılı, potensial enerjisi, güclü məntiqi ilə fənləri dərinləndirən mənimsəyən və onu tətbiq etməyi bacaran, hər cür situasiyalarda işin məğzini tutub çıxış yolunu tapmağı bacaran yüksək intellektli gənclər yetişdirməkdir. Belə gənclərin yetişdirilməsində biz müəllimlərin məsuliyyəti, cavabdehliyi daha çoxdur. Unutmayaq ki, bu məsuliyyət və cavabdehlik gənc nəslin nümayəndələri olan övladlarımızın, onların daha da inkişaf etdirəcəyi vətənimizin və öz savadı, təhsili ilə dünyaya inteqrasiya edən xalqımızın qarşısındadır.